

LIETUVOS RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

DEKRETAS DĖL KREIPIMOSI Į TEISĖJŲ TARYBĄ

2017 m. liepos 25 d. Nr. 1K-1055
Vilnius

1 straipsnis.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Konstitucijos 112 straipsnio penktąja dalimi, 115 straipsnio 5 punktu, Lietuvos Respublikos teismų įstatymo 86 straipsnio 2 dalies 1 punktu, 90 straipsnio 1 dalies 5 punktu, 6, 7 ir 8 dalimis bei susipažinusi su Teisėjų garbės teismo 2017 m. liepos 3 d. sprendimu Nr. 21P-2 ir su juo susijusia medžiaga:

1) p r a š a u Teisėjų tarybą patarti dėl Sonatos BIELIAUSKIENĖS atleidimo iš Vilniaus miesto apylinkės teismo teisėjo pareigų, savo poelgiu pažėminus teisėjo vardą;

2) s u s t a b d a u Vilniaus miesto apylinkės teismo teisėjos Sonatos BIELIAUSKIENĖS įgaliojimus, iki bus priimtas sprendimas dėl jos atleidimo iš pareigų.

Respublikos Prezidentė

Dalia Grybauskaitė

NACIONALINĖ TEISMŲ ADMINISTRACIJA

SONATOS BIELIAUSKIENĖS BIOGRAFINĖ PAŽYMA

2017-07-25 Nr. *3A-1080-(150)*
Vilnius

Vardas, pavardė

SONATA BIELIAUSKIENĖ

Gimimo data ir vieta

1966 m. kovo 28 d.
Kauno r.

Išsilavinimas

Aukštasis, 1991 m. Vilniaus universitetas.
Teisininko kvalifikacija.

DARBO PATIRTIS

1993 09 - 1994 02

UAB „Naujapilė“, administratore

1995 04 - 1999 03

Kauno miesto valdyba, vyr. juristė

1999 09 2009 04

Lietuvos Aukščiausiasis teismas, teisėjo
padėjėja

2009 04 - iki šiol

Vilniaus miesto apylinkės teismas, teisėja

2011 m. gruodžio 7 d.

Teisėjų etikos ir drausmės komisijos sprendimu iškelta drausmės
byla.

2012 m. balandžio 27 d.

Teisėjų garbės teismo sprendimu pareikšta pastaba.

2017 m. liepos 3 d.

Teisėjų garbės teismo sprendimu pasiūlyta Lietuvos Respublikos
Prezidentui teisėją atleisti iš pareigų.

Administravimo skyriaus vedėja

Ina Kalvaitienė

TEISĖJŲ GARBĖS TEISMAS

SPRENDIMAS

2017 m. liepos 3 d. Nr. 21P-2

Vilnius

Teisėjų garbės teismas, susidedantis iš teisėjų Audronės Kartanienės (pirmininkė), Laimos Garnelienės, Reginos Pocienės, Gražvydo Poškaus, Jolantos Vėgelienės, visuomenės atstovių Julijos Kiršienės ir Ritos Miliūtės (pranešėja),

sekretoriaujant Nacionalinės teismų administracijos Administravimo skyriaus vyriausiajai specialistei Ingai Jankauskienei,

dalyvaujant Vilniaus miesto apylinkės teismo teisėjai Sonatai Bieliauskienei,

išnagrinėjo Vilniaus miesto apylinkės teismo teisėjos Sonatos Bieliauskienės drausmės bylą
ir

n u s t a t ė:

Teisėjų etikos ir drausmės komisija (toliau – ir Komisija), vadovaudamasi Teismų įstatymo 83 straipsnio 2 dalies 1 ir 2 punktu, 84 straipsniu, Teisėjų etikos ir drausmės komisijos nuostatų 35.1 punktu, 2017 m. balandžio 14 d. sprendimu Nr. 18 P-3 (toliau – ir Sprendimas) Vilniaus miesto apylinkės teismo teisėjai Sonatai Bieliauskienei iškėlė drausmės bylą.

Drausmės byla teisėjai Sonatai Bieliauskienei iškelta pagal Vilniaus miesto apylinkės teismo pirmininkės Loretos Braždienės teikimą.

Teikimo dėl drausmės bylos iškėlimo dalyje *Dėl bendravimo su teismo personalu* nurodoma, kad dėl teisėjos Sonatos Bieliauskienės etikos reikalavimų pažeidimo ir nekorektiško elgesio su ja atsisako dirbti tiek teismo posėdžių sekretoriai, tiek teisėjų padėjėjai. Teismo administracija paaikškino ne kartą keitusi su teisėja dirbantį personalą, sistemingai siekusi išsiaiškinti problemas, ieškojusi jų sprendimo būdų. Jų rasti nepavyko dėl teisėjos ydingo supratimo apie darbinę veiklą, statusą, savo asmeniui suteikiant svarbą ir menkinant kitus darbuotojus, juos įvardijant „aptarnaujančiu personalu“. Nepagarbus ir menkinantis teisėjos elgesys patvirtinamas teismo darbuotojų raštiškais paaikškinimais, juose nurodoma, kad teisėja su bendradarbiais yra kalbėjusi žodžiais „nesikišk“, „prikąsk liežuvį“, „pasuk propelerį“, „žalia“, „dub dubom“.

Teisėjų etikos ir drausmės komisija įvertino, kad yra pakankamai duomenų, jog teisėja Sonata Bieliauskienė bendraudama su teismo personalu nesilaikė teisėjų etikos reikalavimų: buvo nekorektiška, nemandagi, negerbė kito asmens, jį įžeidinėjo, menkino kito asmens darbą. Sprendimu Komisija patvirtina, kad yra požymių, jog teisėja pažeidė Teisėjų etikos kodekso 6 straipsnio 1 punkte, 13 straipsnio 1, 3–5 punktuose įtvirtintus pagarbos žmogui ir padorumo reikalavimus; taip pat Teisėjų etikos kodekso 14 straipsnio 1 ir 2 punktuose numatytą pareigą profesinėje veikloje ir privačiame gyvenime savo elgesiu, kalba rodyti pavyzdį, laikytis visuotinai pripažintų moralės normų ir etikos reikalavimų, nežeminti teisėjo vardo, saugoti savo profesijos garbę ir prestižą.

Teismo pirmininkės teikimo dalyje dėl *Dėl procesinių pažeidimų ir aplaidaus bylų nagrinėjimo* nurodoma, kad teisėja Sonata Bieliauskienė vadovauja procesui nesilaikydama civilinio proceso nuostatų, vilkina procesą, protokolines nutartis priimama be teisinės

argumentacijos, nesilaikydama profesinės etikos moralizuoja byloje dalyvaujančius asmenis, procesui vadovauja pernelyg buitine kalba.

Teisėjų etikos ir drausmės komisija, remdamasi Vilniaus miesto apylinkės teismo pirmininkės pateiktame patikrinimo akte užfiksuota informacija, padarė išvadą, kad „teisėja Sonata Bieliauskienė dažnai praleidžia įstatymo nustatytus terminus procesiniams veiksams atlikti (ypač dažnai – išspręsti procesinių dokumentų priėmimo klausimus, pvz., byloje Nr. 2-8375-833/2017 ieškinys gautas 2017-01-19, priimtas – 2017-02-07; byloje Nr. e2FB-5465-833/2017 pareiškimas gautas 2016-12-27, terminas trūkumams pašalinti nustatytas 2017-01-12; byloje Nr. 2VP-5745-833/2017 pareiškimas gautas 2017-01-02, laikinųjų apsaugos priemonių klausimas išspręstas 2017-01-19 nutartimi; byloje Nr. e213409-833/2017 ieškinys gautas 2017-02-20, priimtas – 2017-03-06; byloje Nr. e2-883-833/2017 2016-08-22 gautas priešieškinis su prašymu taikyti laikinas apsaugos priemones, priimtas ir laikinųjų apsaugos priemonių klausimas išspręstas 2016-09-14 ir kt.), vėluoja paskirti byloje parengiamuosius teismo posėdžius, skiria daugiau parengiamųjų posėdžių, nei nustatyta įstatyme, t. y. akivaizdžiai nesilaiko CPK 228 straipsnio 2 dalies, 229 straipsnio nuostatų (pvz., byloje Nr. e2-1704-833/2017 2016-11-18 nutartimi parengiamasis posėdis paskirtas 2017-01-23; byloje Nr. e2-1646-833/2017 2016-11-17 nutartimi parengiamasis posėdis paskirtas 2017-01-16; byloje Nr. e2-4998-833/2017 2017-01-31 nutartimi parengiamasis posėdis paskirtas 2017-03-31; byloje Nr. e2-1797-833/2017 2016-11-17 nutartimi parengiamasis posėdis paskirtas 2017-01-04, be to, šioje byloje paskirti dar du parengiamieji posėdžiai; byloje Nr. 2-897-833/2017 paskirti daugiau nei du parengiamieji posėdžiai; byloje Nr. e2-1190-833/2017 nėra nei rezoliucijos, nei nutarties apie parengiamojo posėdžio paskyrimą, tačiau įvyko net trys parengiamieji posėdžiai ir kt.)“. Komisija konstatuoja, kad pažeidimai nėra vienkartiniai ar epizodiniai, teismo posėdžiai bylose skiriami ypač dideliais laiko tarpais (pvz., byloje Nr. e2-1646-833/2017 2016-11-17 nutartimi parengiamasis posėdis paskirtas 2017-01-16; byloje Nr. 2-813-833/2017 2016-11-16 numatytas posėdis neįvyko dėl teisėjos lankymosi gydymo įstaigoje, kitas posėdis numatytas tik 2017-01-16; byloje Nr. e2-1241-833/2017 2016-09-28 parengiamasis posėdis atidėtas 2016-12-14, gavus patikslintą ieškinį, kitas parengiamasis posėdis paskirtas 2017-02-13, byla paskirta nagrinėti iš esmės 2017-04-05 ir kt.).

Teismo pirmininkės teigimu, teisėjos Sonatos Bieliauskienės žodinio proceso tvarka nagrinėjamų bylų tvarkaraštis nėra labiau įtemptas nei bet kurio kito Vilniaus miesto apylinkės teismo teisėjo. Nacionalinės teismų administracijos pateikta pažyma apie teisėjos Sonatos Bieliauskienės darbą patvirtina, kad vidutinė teisėjos bylos nagrinėjimo trukmė ir 2016, ir 2017 m. ilgesnė nei kitų to paties apylinkės teismo teisėjų (2016 m. teisėjos – 123, teisme – 88; 2017 m. teisėjos 164, teisme – 88).

Patikrinimo akte nurodyta, kad kai kuriais atvejais teisėja nesprendžia procesinių dokumentų priėmimo klausimų, t. y. bylose nėra priimta nei rezoliucijos, nei nutarties (pvz., bylose Nr. 2-14465-833/2017, Nr. 2-897-833/2017, Nr. 2VP-8291-833/2017 nėra duomenų apie atsiliepimo priėmimą; byloje Nr. e2-1253-833/2017 neišspręstas ieškinio priėmimo klausimas po trūkumų pašalinimo ir kt.). Kai kuriais atvejais bylose nėra procesinių sprendimų dėl posėdžių paskyrimo, nors į juos byloje dalyvaujantys asmenys yra pakviečiami šaukimais (pvz., bylose Nr. e2-913-833/2017, Nr. e2-1097-833/2017). Elektroninėse bylose ypač dažnai nesutampa procesinio dokumento data su data, kurią teisėja tą dokumentą pasirašo elektroniniu parašu (pvz., bylose Nr. e2-289-833/2017, e2-1704-833/2017, e2-491-833/2017). Nustatyta, kad byloje Nr. 2-651-833/2017 įvestas įvykis, kad 2017-03-07 buvo atidėtas procesinio sprendimo priėmimas ir paskelbimas 2017-03-17, tą dieną pažymėta, kad ieškinys patenkintas iš dalies, tačiau sprendimas iki 2017-03-19 neįkeltas.

Komisija iš klausė teisėjos Sonatos Bieliauskienės vestų posėdžių garso įrašus ir patvirtino, kad teisėja kai kuriais atvejais vadovauja procesui nesilaikydama civilinio proceso nuostatų (pvz., 2017-03-20 posėdyje civilinėje byloje Nr. e2YT-7216-833/2017 išsako bendro pobūdžio svarstymus, jog „nieko neįmanoma suprasti“, neleidžia advokatui kalbėti, pasisako dėl pareiškimo trūkumų, bet jų konkrečiai neįvardija „kažkaip reikia tikslinti, pasiskaitykit iš tikrųjų...“, atideda teismo posėdį, kad priimtų nutartį dėl pareiškimo trūkumų šalinimo, nors šis procesinis veiksmas

turėjo būti atliekamas priėmimo stadijoje), juntama, kad teisėja nepakankamai pasirengusi teismo posėdžiams, ne visais atvejais pakankamai gerai žino bylos esmę ir joje esančius dokumentus (pvz., iš įrašo girdėti, kad teisėja nesusipažinusi su byla Nr. 2-651-833/2017, teisėja nepasirengusi posėdžiui civilinėje byloje Nr. e2-883-833/2017, klausia šalių „ar mes nagrinėsime bylą iš esmės?“, ir tik po replikos, kad praėjusiam teismo posėdyje buvo pereita prie bylos nagrinėjimo iš esmės, pradedamas nagrinėjimas), dėl nepakankamo teisėjos pasirengimo posėdžiams užsitęsia bylų nagrinėjimas, skiriama daugiau parengiamųjų posėdžių, nei nustatyta CPK 229 straipsnyje.

Iš įrašų taip pat girdėti, kad teisėja nepakankamai aiškiai motyvuoja priimamus procesinius sprendimus, priimtą procesinį sprendimą staiga pakeičia (pvz., civilinėje byloje Nr. e2-907-833/2017 išaiškino pareigą advokatui kreiptis į teismą raštu su prašymu, tačiau, atsakovo atstovei paprieštaravus, jog prašomi išreikalausiti įrodymai nėra susiję su bylos dalyku, pakeitė nuomonę ir sutiko, jog nepriims jokių papildomų įrodymų; civilinėje byloje Nr. e2-1241-833/2017 2016-12-14 atsakovo atstovui teisėja išaiškino, kad su prašymu išreikalausiti įrodymus reikia kreiptis į teismą žodžiu, kadangi vyksta žodinis procesas, be to, išaiškino šalies atstovui, kad netikslinga nustatyti terminą įrodymams pateikti, sakydama: „ar reikia advokatui nustatyti terminą, nes advokatai ir taip juos žino bei visada pateikia“; vėliau nurodė juos pateikti iki kito parengiamojo posėdžio pradžios; civilinėje byloje Nr. e2YT-7216-833/2017 pasisako dėl pareiškimo trūkumų, tačiau jų konkrečiai neįvardija – „kažkaip reikia tikslinti, pasiskaitykit iš tikrųjų...“). Teisėja Sonata Bieliauskienė taip pat nevengia proceso dalyvių moralizavimo (pvz., civilinėje byloje Nr. 2-438-833/2017 šalies atstovui moralizavimo: „teismas kontroliuoja, skolą skolininkas dengia, todėl ginčo nėra, o jei ieškovui patinka bylinėtis, tai tegul“; civilinėje byloje Nr. e2-883-833/2017 po liudytojų apklausos replikuoja, kad „buvo daug kalbama, bet iš esmės nieko naudingo ginčui išspręsti“, „teismas neišgirdo to, kas reikalinga jam“). Teisėjų etikos ir drausmės komisija padarė išvadą, kad teisėja Sonata Bieliauskienė nagrinėdama bylas nuolat daro šiurkščių ir akivaizdžių procesinių pažeidimų, dėl kurių yra užtęsiamas bylų nagrinėjimas, pažeidžiamas proceso operatyvumo ir koncentracijos principas.

Nustatytų aplinkybių pagrindu Komisija konstatavo, jog teisėjos Sonatos Bieliauskienės veiksmuose yra Teisėjų etikos kodekse įtvirtintų pagarbos žmogui, padarumo, pavyzdingumo ir pareiškimo principų pažeidimo požymių. Komisijos vertinimu, tokiais veiksmais teisėja Sonata Bieliauskienė pažemino teisėjo vardą ir tai sudaro pagrindą teisėjai iškelti drausmės bylą.

Teisėja Sonata Bieliauskienė Teisėjų garbės teismo posėdyje paaiškino, kad nesutinka su kaltinimais dėl neetiško ir nekorektiško elgesio, teigė darbe bendraujanti mandagiai, pokalbiuose su teismo darbuotojais nevartojanti tokių posakių, kokie nurodomi tarnybiniuose jų raštuose. Komplikuotus santykius su kai kuriais darbuotojais Sonata Bieliauskienė aiškino jų pačių neprofesionalumu, taip pat tuo, kad ji darbe yra reikli ir principinga, nesitaikstanti su neprofesionalumu ar aplaidumu, nevengianti atsakingai kontroliuoti proceso ir įspėti aplaidžiai dirbančią personalą. Taip pat ji pažymėjo, kad su dauguma teismo darbuotojų darbiniai santykiai esantys puikūs, daliai naujų darbuotojų ji geranoriškai padėjusi suprasti darbo specifiką ir apsiprasti teisme, o kartais už juos dirbdavusi pati, atlikdama jai kaip teisėjai nepriklausantį darbą. Teisėjos Sonatos Bieliauskienės teigimu, nepagrįsti kaltinimai yra grindžiami paskalomis ir metami suinteresuotų, sąskaitas suvesti norinčių asmenų. Kas galėtų būti tie asmenys, Teisėjų garbės teismo posėdyje teisėja Sonata Bieliauskienė neįvardino. Tarnybinius jos elgesiu nepatenkintų darbuotojų raštus jis aiškino tuo, kad žmonės yra jautrūs žiniasklaidos spaudimui. Teisėja Sonata Bieliauskienė sutiko, kad kartais nesilaiko byloms išnagrinėti nustatytų terminų ar posėdžiuose parenka ne pačias tinkamiausias frazes, tačiau aiškino tai dideliu darbo krūviu, noru kalbėti teisinio pasirengimo ir patyrimo neturinčioms proceso šalims suprantama kalba. Teisėja pažymėjo, kad procesinių terminų nesilaikymą sąlygojo tai, kad ji grįžusi po atostogų nerado nei savo posėdžių sekretorės, nei padėjėjos, o teismo administracijos pavaduoti paskirti darbuotojai – su kitais teisėjais dirbančios sekretorės ir teisėjų padėjėjos – pirmiausiai surašydavo tuos procesinius dokumentus, kurių surašymui nustatyti trumpi terminai. Ji taip pat akcentavo, kad didelis trukdis laikytis procesinių terminų yra tai, kad 90 procentų bylų yra elektroninės, o teismų informacinė sistema „LITEKO“

nuolat stringa, be to, civilinėse bylose nebeliko protokolų, ir tai taip pat apsunkina sprendimų surašymą.

Teisėjų garbės teismas, išnagrinėjęs drausmės bylos medžiagą, išklauses teisėjos Sonatos Bieliauskienės paaiškinimus,

k o n s t a t u o j a :

Pagal Lietuvos Respublikos teismų įstatymo 83 straipsnio 2 dalies 1 punktą, teisėjas gali atsakyti drausmine tvarka Teisėjų garbės teisme už teisėjo vardą žeminantį poelgį. To paties straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad teisėjo vardą žeminantis poelgis – tai su teisėjo garbe nesuderinamas ir Teisėjų etikos kodekso reikalavimų neatitinkantis poelgis, kuriuo pažeminamas teisėjo vardas bei kenkiama teismo autoritetui; teisėjo vardą žeminančiu poelgiu taip pat pripažįstamas bet koks pareiginis nusižengimas – aiškiai aplaidus konkrečios teisėjo pareigos atlikimas arba jos neatlikimas be pateisinamos priežasties.

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2014 m. kovo 10 d. sprendime pažymėjo, jog Lietuvos Respublikos Konstitucijoje *expressis verbis* nėra nustatyta, kokie teisėjo poelgiai priskirtini prie tokių, kuriais yra pažeminamas teisėjo vardas; formuluotė „teisėjo vardą pažeminantis poelgis“ yra talpi, ji apima ne tik teisėjo elgesį, kuriuo jis teisėjo vardą pažemino vykdydamas savo, kaip teisėjo, įgaliojimus, bet ir teisėjo vardą pažeminusį elgesį, nesusijusį su teisėjo įgaliojimų vykdymu; pagal Lietuvos Respublikos Konstituciją įstatymų leidėjas, taip pat teismų savivaldos institucijos turi diskreciją nustatyti, kokie teisėjo poelgiai priskirtini prie tokių, kuriais pažeminamas teisėjo vardas, tačiau nei įstatymais, nei teismų savivaldos institucijų sprendimais negali būti nustatytas koks nors išsamus (baigtinis) poelgių, kuriais teisėjas pažemina teisėjo vardą, sąrašas; ar teisėjo poelgis yra toks, kuriuo pažeminamas teisėjo vardas, kiekvieną kartą turi būti sprendžiama įvertinus visas su tuo poelgiu susijusias ir turinčias reikšmės bylai aplinkybes (Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2006 m. lapkričio 27 d., 2007 m. sausio 16 d. nutarimai, 2014 m. kovo 10 d. sprendimas).

Teisėjų etikos ir drausmės komisija 2017 m. balandžio 14 d. sprendime Nr. 18P-2 iškelti drausmės bylą Vilniaus miesto apylinkės teismo teisėjai Sonatai Bieliauskienei padarė išvadą, kad teisėja, darbinėje aplinkoje bendraudama su teismo personalu bei proceso dalyviais, nesilaikė Teisėjų etikos kodekso reikalavimų: buvo nekorektiška, nemandagi, negerbė kito asmens, jį įžeidinėjo, menkino kito asmens darbą. Komisija konstatavo esant požymių, jog teisėja pažeidė Teisėjų etikos kodekso 6 straipsnio 1 punkte, 13 straipsnio 1, 3–5 punktuose įtvirtintus pagarbos žmogui ir padorumo reikalavimus; tokiu savo elgesiu teisėja Sonata Bieliauskienė taip pat pažeidė Teisėjų etikos kodekso 14 straipsnio 1 ir 2 punktuose įtvirtintą pavyzdingumo principą, nustatantį pareigą profesinėje veikloje ir privačiame gyvenime savo elgesiu, kalba rodyti pavyzdį, laikytis visuotinai pripažintų moralės normų ir etikos reikalavimų, nežeminti teisėjo vardo, saugoti savo profesijos garbę ir prestižą. Taip pat Sprendime Komisija konstatavo, kad teisėja Sonata Bieliauskienė nagrinėdama bylas nuolat daro šiurkščių ir akivaizdžių procesinių pažeidimų, dėl kurių yra užtęsiamas bylų nagrinėjimas, pažeidžiamas proceso operatyvumo ir koncentracijos principas. Komisija padarė išvadą, kad tokiais veiksmais teisėja pažeidė Teisėjų etikos kodekse įtvirtinto pareigingumo principo reikalavimus. Teisėjos elgesys buvo įvertintas kaip žeminantis teisėjo vardą (Teismų įstatymo 83 straipsnio 2 dalies 1 punktą) bei sudarantis pagrindą Vilniaus miesto apylinkės teismo teisėjai Sonatai Bieliauskienei iškelti drausmės bylą.

Teisėjų garbės teismo vertinimu, šias Komisijos nustatytas drausmės bylos aplinkybes patvirtina joje surinkti faktiniai duomenys ir išklausyti posėdžių garso įrašai.

Drausmės byloje nustatyta, jog teisėja Sonata Bieliauskienė nekorektiškai ir nemandagiai bendrauja su teismo darbuotojais. Tai patvirtinančiais duomenimis Teisėjų garbės teismas laiko faktines aplinkybes patvirtinančius Vilniaus apylinkės teismo darbuotojų tarnybinius raštus. Vilniaus miesto apylinkės teismo vyriausiosios specialistės N. K. 2017-01-26 tarnybiniame pranešime nurodoma, kad ji nuolat susiduria su posėdžių sekretorių nenoru, o kai kuriais atvejais ir atsisakymu dirbti su teisėja Sonata Bieliauskiene. Pasak sekretorių, teisėja jas žemina, įžeidinėja,

reikalauja atlikti tam tikrus veiksmus, kurie įstatymu yra priskirti pačiai teisėjai. Kai kurie teisėjų padėjėjai taip pat skundžiasi, kad teisėja S. Bieliauskienė reikalauja atlikti jų kompetencijai nepriklausančius veiksmus, elgiasi nekorektiškai. Teismas taip pat įvertino Vilniaus miesto apylinkės teismo posėdžių sekretorės J. G. 2017-01-09 teismo pirmininkei pateiktą prašymą perkelti ją dirbti su kitu Civilinių bylų skyriaus teisėju ir raštinės vedėjos V. D. 2017-01-17 tarnybinių pranešimą, kuriame paaiškinama, kad teisėja S. Bieliauskienė neatsakydavo sekretorei į užduotus klausimus, liepdavo konsultuotis su kitomis sekretorėmis (ir tais atvejais, kai klausimai nebuvo sekretorės kompetencija, liepdavo atlikti darbus, kurie nėra priskirti teismo posėdžių sekretoriaus funkcijoms (pavyzdžiui, gavus naujus ieškinius, pažiūrėti šalių reikalavimus, ar yra prašymas dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo ir pan.). Taip pat pažymima, kad teismo posėdžių sekretorė kreipėsi pagalbos į raštinės vedėją, nes teisėja pasakė, kad sekretorė pati turi pasakyti teisėjai, ką daryti bylose. Sekretorė teigė, kad trūko komandinio darbo, buvo juntama nuolatinė emocinė įtampa, būdavo dienų, kai teisėja iš viso nekalbėdavo.

Vilniaus miesto apylinkės teismo teisėjo padėjėjos A. P. 2017-01-17 tarnybiniame pranešime nurodoma, kad ji su teisėja Sonata Bieliauskiene atsisakė dirbti po dviejų dienų, kadangi niekada per darbo teisme laiką (nuo 2006 m.) nebuvo susidūrusi su tokiu nekorektišku, nepagarbiu, neadekvačiu elgesiu. Teisėja, kalbėdama su padėjėja, ne kartą pabrėždama, kad ji teisėja, padėjėją žemino, menkino, išvadino tokiais žodžiais kaip „žalia“, „dub dubom“ ir pan., kalbėjo šiurkščiai, pakeltu tonu, moralizavo, išsakė iš anksto suformuotą, nepagrįstą nuomonę apie būsimo darbo kokybę.

Teisėjo padėjėja K. V. 2016-11-28 pasiaiškiniame dėl teisėjos S. Bieliauskienės pateikto tarnybinio pranešimo apie atsisakymą dirbti su šia padėjėja dėl jos nekompetencijos ir netinkamos kvalifikacijos nurodė, kad su teisėja dirbo tik savaitę, o teisėja jau pirmą darbo dieną, pasidomėjusi, kokia padėjėjos darbo patirtis, pareiškė, kad „tai yra tas pats kas nieko“ (padėjėja teisme dirba nuo 2007 metų). Teisėja nurodė, kad padėjėja turi spręsti visus su bylų nagrinėjimu susijusius klausimus, parodyti, kur reikia pasirašyti, uždėti rezoliuciją bei paaiškinti, ką toliau daryti su byla. Teisėja padėjėjai akcentavo, kad svarbiausia rašyti teismo įsakymus, leidimus, priimti bylas, rašyti tuos projektus dėl bylų, kuriomis domisi šalys, o visa kita gali palaukti, tačiau pažymėjo, kad už procesinių terminų praleidimą bus atsakinga padėjėja; teisėja pareiškė, kad konsultacijų padėjėjai neteiks.

Teisėjo padėjėja J. G. 2016-08-29 paaiškiniame nurodo, kad 2016-08-22 jai buvo paskirtas pavadavimas pas teisėją S. Bieliauskiene; nuėjus pas teisėją, ši pirmiausiai paklausė, kiek laiko padėjėja dirba teisme. Nurodžiusi, kad dirba 2–3 mėnesius, sulaukė teisėjos atsakymo, kad jos pagalba nereikalinga, kadangi, teisėjos nuomone, padėjėja nieko nemoka, o teisėja neturi laiko aiškinti, ką ir kaip reikia daryti, pasakė nesuprantanti, kas ir kodėl tokią padėjėją apskritai jai paskyrė. Padėjėjai dar kartą pasiteiravus, kokia pagalba jai yra reikalinga, teisėja S. Bieliauskienė nurodė, kad vien tokių klausimų kėlimas parodo padėjėjos negebėjimą ir nemokėjimą dirbti.

2013-12-31 rašytame teismo posėdžių sekretorės A. J. tarnybiniame pranešime teigiama, kad darbas su teisėja Sonata Bieliauskiene buvo sunkus emociškai, nes nuolat tvyrojo įtampa, labai dažnai teisėja tiesiog nekalbėdavo arba reikšdavo nepagrįstas pretenzijas, užduodavo neįvykdomas ir netikslingas užduotis, pati negalėdama paaiškinti prašymo tikslo, su darbuotojais teisėja bendravo šalta, arogantiškai, dažnai pabrėždama, kad nei sekretorės, nei padėjėjos jai nereikia, liepdavo „prikąsti liežuvį“, „pasukti propelerį“.

Nors teisėja Sonata Bieliauskienė Teisėjų garbės teismo posėdyje teigė, kad minėti tarnybiniai raštai yra nepatikimi ir apkalbomis grįsti suinteresuotų arba siekiančių kurstyti intrigas žmonių teiginiai, o teisme yra daug mielai su ja norinčių dirbti ir palaikančių darbuotojų, tokio teiginio patvirtinimui objektyvių duomenų nepateikė. Dėl to Teisėjų garbės teismas neturi pagrindo abejoti jam pateiktais dokumentais ir įvertinęs turimą medžiagą nustatė, kad yra pakankamai duomenų, jog teisėja Sonata Bieliauskienė, darbinėje aplinkoje bendraudama su teismo personalu bei proceso dalyviais, nesilaikė Teisėjų etikos kodekso reikalavimų: buvo nekorektiška, nemandagi, negerbė kito asmens, jį įžeidinėjo, menkino kito asmens darbą. Tai reiškia, kad yra požymių, jog teisėja pažeidė Teisėjų etikos kodekso 6 straipsnio 1 punkte, 13 straipsnio 1, 3–5 punktuose

įtvirtintus pagarbos žmogui ir padarumo reikalavimus; tokiu savo elgesiu teisėja S. Bieliauskienė taip pat pažeidė Teisėjų etikos kodekso 14 straipsnio 1 ir 2 punktuose numatytą pareigą profesinėje veikloje ir privačiame gyvenime savo elgesiu, kalba rodyti pavyzdį, laikytis visuotinai pripažintų moralės normų ir etikos reikalavimų, nežeminti teisėjo vardo, saugoti savo profesijos garbę ir prestižą. Teisėjų garbės teismas pažymi, kad teisėjui visuomenė pagrįstai kelia aukštesnius elgesio standartus negu kitiems asmenims, kadangi būtent su teisėjo vardu yra siejamos teisingumo, pagarbos, korektiškumo sąvokos. Dėl to jis turi valdyti emocijas ir elgtis pagarbiai visose situacijose, įskaitant konfliktines, kad savo žodžiais ar formuluotėmis nesuteiktų pagrindo abejoti teisėjo ir teismo autoritetu ir jo nemenkintų.

Išskeldama teisėjai Sonatai Bieliauskienei drausmės bylą, Komisija taip pat konstatavo, kad teisėja Sonata Bieliauskienė nagrinėdama bylas daro šurkščių ir akivaizdžių procesinių pažeidimų, kurie yra įgiję sisteminių pobūdį ir dėl kurių bylų nagrinėjimas užtęsiamas, pažeidžiami operatyvumo ir koncentracijos principai.

Teisėjų garbės teismo nuomone, drausmės byloje esantys faktiniai duomenys patvirtina Komisijos Sprendime padarytą išvadą apie teisėjos Sonatos Bieliauskienės praleidžiamus įstatymo nustatytus terminus procesiniams veiksams atlikti, ypač dažnai – sprendžiant procesinių dokumentų priėmimo klausimus (pvz., byloje Nr. 2-8375-833/2017 ieškinys gautas 2017-01-19, priimtas – 2017-02-07; byloje Nr. e2FB-5465-833/2017 pareiškimas gautas 2016-12-27, terminas trūkumams pašalinti nustatytas 2017-01-12; byloje Nr. 2VP-5745-833/2017 pareiškimas gautas 2017-01-02, laikinųjų apsaugos priemonių klausimas išspręstas 2017-01-19 nutartimi; byloje Nr. e213409-833/2017 ieškinys gautas 2017-02-20, priimtas – 2017-03-06; byloje Nr. e2-883-833/2017 2016-08-22 gautas priešieškinis su prašymu taikyti laikinąsias apsaugos priemones, priimtas ir laikinųjų apsaugos priemonių klausimas išspręstas 2016-09-14 ir kt.), vėluojant paskirti byloje parengiamuosius teismo posėdžius, skiriant daugiau parengiamųjų posėdžių, nei nustatyta įstatyme, t. y. akivaizdžiai nesilaikant CPK 228 straipsnio 2 dalies, 229 straipsnio nuostatų (pvz., byloje Nr. e2-1704-833/2017 2016-11-18 nutartimi parengiamasis posėdis paskirtas 2017-01-23; byloje Nr. e2-1646-833/2017 2016-11-17 nutartimi parengiamasis posėdis paskirtas 2017-01-16; byloje Nr. e2-4998-833/2017 2017-01-31 nutartimi parengiamasis posėdis paskirtas 2017-03-31; byloje Nr. e2-1797-833/2017 2016-11-17 nutartimi parengiamasis posėdis paskirtas 2017-01-04, be to, šioje byloje paskirti dar du parengiamieji posėdžiai; byloje Nr. 2-897-833/2017 paskirti daugiau nei du parengiamieji posėdžiai; byloje Nr. e2-1190-833/2017 nėra rezoliucijos ir nutarties apie parengiamojo posėdžio paskyrimą, o įvyko trys parengiamieji posėdžiai). Teisėjų garbės teismo vertinimu, šie duomenys leidžia daryti išvadą, kad pažeidimai nėra vienkartiniai ar pasitaikantys epizodiškai, o situacija dėl proceso įstatymo pažeidimų nėra pasikeitusi nuo 2016 m. rugsėjo mėnesio, kuomet atliktas pirmasis teisėjos Sonatos Bieliauskienės nagrinėjamų bylų patikrinimas.

Teisėjų garbės teismas neturi pagrindo abejoti duomenimis, kad kai kuriais atvejais teisėja Sonata Bieliauskienė nesprendžia procesinių dokumentų priėmimo klausimų, t. y. bylose nėra priimta nei rezoliucijos, nei nutarties (pvz., bylose Nr. 2-14465-833/2017, Nr. 2-897-833/2017, Nr. 2VP-8291-833/2017 nėra duomenų apie atsiliepimo priėmimą; byloje Nr. e2-1253-833/2017 neišspręstas ieškinio priėmimo klausimas po trūkumų pašalinimo ir kt.). Bylose Nr. e2-913-833/2017, Nr. e2-1097-833/2017 nėra procesinių sprendimų dėl posėdžių paskyrimo, nors į juos byloje dalyvaujantys asmenys yra pakviečiami šaukimais. Elektroninėse bylose Nr. e2-289-833/2017, e2-1704-833/2017, e2-491-833/2017 nesutampa procesinio dokumento data su data, kai teisėja tą dokumentą pasirašo elektroniniu parašu. Byloje Nr. 2-651-833/2017 įvesta, kad 2017-03-07 buvo atidėtas procesinio sprendimo priėmimas ir paskelbimas 2017-03-17, tą dieną pažymėta, kad ieškinys patenkintas iš dalies, tačiau sprendimas neįkeltas iki 2017-03-19.

Teisėjų garbės teismas savo posėdyje klausėsi Teisėjų etikos ir drausmės komisijai pateiktų teismo posėdžių garso įrašų, kuriuose girdėti, kad teisėja vadovauja procesui nesilaikydama civilinio proceso nuostatų (pvz., civilinėje byloje Nr. e2YT-7216-833/2017 išsako bendro pobūdžio svarstymus, jog „nieko neįmanoma suprasti“, neleidžia advokatui kalbėti, kalba dėl pareiškimo trūkumų, bet jų konkrečiai nenurodo „kažkaip reikia tikslinti, pasiskaitykit iš tikrųjų“). Kitas

posėdyje išklaustas garso įrašas leidžia patvirtinti, kad teisėja nepasirengusi posėdžiui civilinėje byloje Nr. e2-883-833/2017 ir aiškinasi su šalimis, „ar mes nagrinėsime bylą iš esmės?“, o bylą nagrinėti pradeda po replikos, kad praėjusiam teismo posėdyje buvo pereita prie bylos nagrinėjimo iš esmės. Teisėjų garbės teismo nuomone, aptarti duomenys leidžia teigti, kad teisėja Sonata Bieliauskienė nagrinėdama bylas nebuvo pasirengusi jų nagrinėjimui, neorganizavo savo veiklos taip, kad ji atitiktų proceso dalyvių lūkesčius ir teisėjo kvalifikacijai keliamus reikalavimus.

Šie, kaip ir kiti Teisėjų etikos ir drausmės komisijai pateikti įrašai patvirtina, kad teisėja nepakankamai motyvuoja priimamus procesinius sprendimus, priimtą procesinį sprendimą pakeičia (pvz., civilinėje byloje Nr. e2-907-833/2017 išaiškino pareigą advokatui kreiptis į teismą raštu su prašymu, tačiau atsakovo atstovei paprieštaravus, jog prašomi išreikalauti įrodymai nėra susiję su bylos dalyku, pakeitė nuomonę ir pranešė, jog nepriims jokių papildomų įrodymų; civilinėje byloje Nr. e2-1241-833/2017 2016-12-14 atsakovo atstovui teisėja išaiškino, kad su prašymu išreikalauti įrodymus reikia kreiptis į teismą žodžiu, kadangi vyksta žodinis procesas, be to, išaiškino šalies atstovui, kad netikslinga nustatyti terminą įrodymams pateikti, pasisakydama: „ar reikia advokatui nustatyti terminą, nes advokatai ir taip juos žino bei visada pateikia“; vėliau nurodė juos pateikti iki kito parengiamojo posėdžio pradžios; civilinėje byloje Nr. e2YT-7216-833/2017 pasisako dėl pareiškimo trūkumų, tačiau jų konkrečiai neįvardija „kažkaip reikia tikslinti, pasiskaitykit iš tikrųjų...“). Teisėja Sonata Bieliauskienė posėdžių metu nevengia proceso dalyvių moralizavimo (pvz., civilinės bylos Nr. 2-438-833/2017 posėdyje kalba „teismas kontroliuoja, skolą skolininkas dengia, todėl ginčo nėra, o jei ieškovui patinka bylinėtis, tai tegul“; civilinėje byloje Nr. e2-883-833/2017 po liudytojų apklausos replikuoja, kad „buvo daug kalbama, bet iš esmės nieko naudingo ginčui išspręsti“, „teismas neišgirdo to, kas reikalinga jam“).

Vadovaudamasis Teisėjų etikos kodekse įtvirtintu pareigingumo principu, teisėjas privalo nepažeisti įstatymų ir kitų teisės aktų, savo pareigas atlikti nepriekaištingai, laiku ir profesionaliai; gilintis į nagrinėjamų bylų esmę, vengti skubotumo ir paviršutiniškumo, tačiau nevilkinti teismo proceso (15 straipsnio 1, 3, 4 punktai). Teisėjų garbės teismo vertinimu, anksčiau nurodytu teisėjos Sonatos Bieliauskienės elgesiu buvo nesilaikyta pareigingumo principo reikalavimų.

Teisėjų garbės teismas, įvertinęs drausmės byloje nustatytas aplinkybes, daro išvadą, kad teisėja Sonata Bieliauskienė šiurkščiai pažeidė Teisėjų etikos kodekso 6 straipsnio 1 punkto, 13 straipsnio 1, 3-5 punktų, 14 straipsnio 1 ir 2 punktų, 15 straipsnio 1, 3, 4 punktų reikalavimus. Nustatyti pažeidimai taip pat reiškia Teismų įstatymo 43 straipsnio 1 dalies pažeidimą. Tokiais teisėjos Sonatos Bieliauskienės veiksmais buvo pažemintas teisėjo vardas ir pakenkta teismo autoritetui. Konstatuotina, kad nustatytas teisėjos Sonatos Bieliauskienės drausminės atsakomybės pagrindas (Teismų įstatymo 83 straipsnio 2 dalies 1 punktas, 3 dalis).

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2014 m. kovo 10 d. sprendime yra konstatavęs, kad nuolat pasikartojančios šiurkščios, akivaizdžios teisės aiškinimo ir (arba) taikymo klaidos, nuolat pasikartojantys šiurkštūs, akivaizdūs proceso įstatymų pažeidimai, padaryti teisėjui priimant sprendimus, yra pagrindas teisėjo elgesį vertinti kaip netinkamą pareigų atlikimą (*inter alia* aplaidų bylų nagrinėjimą), reikiamos profesinės kvalifikacijos stoką ir pripažinti teisėją savo poelgiu pažeminusiu teisėjo vardą. Konstitucinis teismas taip pat yra pažymėjęs, kad teisminės valdžios savireguliacijos ir savivaldos sistema privalo veikti taip, kad būtų sudarytos prielaidos teisėją, savo poelgiu pažeminusį teisėjo vardą, atleisti iš pareigų.

Teisėjų garbės teismas, spręsdamas klausimą dėl teisėjų drausminės atsakomybės poveikio priemonių parinkimo, atsižvelgia į padarytų nusižengimų sunkumą, jų padarymo aplinkybes, į tai, kad nagrinėjamu atveju nustatyti pažeidimai nėra vienetiniai, bet liudija tam tikrą sistemiškumą, taip pat į teisėją charakterizuojančius duomenis, teisėjos požiūrį į padarytus pažeidimus – teisėja savo kaltės santykiuose su teismo darbuotojais, kaip ir dėl procesinių pažeidimų, neįžvelgia ir nesigaili, yra linkusi kaltinti kitus neįvardijamus asmenis, prastai veikiančią teismų informacinę sistemą LITEKO ar blogai organizuotą teismo personalo darbą. Įvertinęs tai, kad teisėja Sonata Bieliauskienė jau kartą buvo bausta drausmine tvarka – 2012 m. balandžio 27 d. Teisėjų garbės teismo sprendimu Nr. 21P-5 jai buvo skirta drausminė nuobauda – pareikšta pastaba, tačiau teisėja išvadų nepadarė, jos elgesys nepasikeitė – ji, atlikdama teisėjo pareigas, ir toliau nesistengia veikti

taip, kad nekenktų teismo autoritetui, taip pat įvertinęs drausminės atsakomybės taikymui reikšmingas aplinkybes bei atsižvelgdamas į dėl nustatytų pažeidimų atsiradusius neigiamus padarinius teisėjų ir teismų autoritetui, konstatuoja, kad teisėja Sonata Bieliauskienė šiurkščiai pažeidė Teisėjų etikos kodekso reikalavimus ir taip pažemino teisėjo vardą, padarė žalą teismų autoritetui visuomenėje, todėl toks elgesys nesuderinamas su teisėjo pareigomis ir yra pagrindas priimti Lietuvos Respublikos teismų įstatymo 86 straipsnio 2 dalies 1 punkte numatytą sprendimą siūlyti Respublikos Prezidentui atleisti Vilniaus miesto apylinkės teismo teisėją Sonatą Bieliauskienę iš pareigų.

Teisėjų garbės teismas, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos teismų įstatymo 86 straipsnio 2 dalies 1 punktu, Teisėjų garbės teismo nuostatų 40.5. papunkčiu,

n u s p r e n d ž i a :

Pasiūlyti Lietuvos Respublikos Prezidentui Vilniaus miesto apylinkės teismo teisėją Sonatą Bieliauskienę atleisti iš pareigų.

Šis Teisėjų garbės teismo sprendimas per dešimt dienų nuo jo priėmimo gali būti skundžiamas Lietuvos Aukščiausiam Teismui.

Teisėjų garbės teismo nariai:

Laima Garnelienė

Audronė Kartanienė

Julija Kiršienė

Rita Miliūtė

Regina Pocienė

Gražvydas Poškus

Jolanta Vėgelienė